

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1852/22-A

Název	Základní škola Tolerance, Praha 9, Mochovská 570
Sídlo	Mochovská 570, 198 00 Praha 9 - Hloubětín
E-mail	zvs.mochovska@zris.mepnet.cz
IČ	70831025
Identifikátor	600171434
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Iva Švandová
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Mochovská 570, 198 00 Praha 9 - Hloubětín
Termín inspekční činnosti	10. 6. 2022 a 13. 6. 2022 – 15. 6. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola Tolerance, Praha 9, Mochovská 570 (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy (obory vzdělání Základní škola „dále ZŠ“ a Základní škola speciální dále „ZŠS“) a školní družiny (dále „ŠD“). Škola je určena pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). ZŠ vzdělává žáky

se závažnými specifickými poruchami učení (dále „SPU“) a specifickými poruchami chování (dále „SPCH“), dále žáky s lehkým mentálním postižením (dále „LMP“), v mnoha případech v kombinaci se souběžným postižením více vadami. Ve třídách ZŠ pro žáky s těžším mentálním postižením je v mnoha případech poskytováno vzdělávání žákům se souběžným postižením více vadami a s poruchou autistického spektra (dále „PAS“).

K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 180 žáků v 19 třídách. Nejvyšší povolený počet žáků (239) byl naplněn z 75 %.

K prioritám školy patří příprava žáků ZŠ na úspěšný přechod na zvolený typ středního vzdělání a následné uplatnění na trhu práce. U žáků s těžším postižením jde o zaměření vzdělávacích činností na maximálně možný rozvoj rozumových schopností a osvojování si návyků sebeobsluhy i vykonávání jednoduchých pracovních činností. K zajištění úspěšné individualizace vzdělávání jsou pro některé žáky s kombinovaným postižením vypracovávány individuální vzdělávací plány (dále „IVP“).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Od posledního inspekčního hodnocení školy v roce 2017 došlo ke změně na pozici ředitelky školy (dále „ředitelka“), která je ve funkci od 1. 9. 2021. Systém řízení školy se postupně dotváří a jeho funkčnost podporuje účelné delegování kompetencí na další pedagogické pracovníky. Ředitelka vhodně rozdělila kontrolní a řídicí pravomoci mezi sebe a stávající zástupkyni ředitele, do řízení jsou zapojeni i pedagogové školního poradenského pracoviště a vedoucí vychovatelka ve školní družině. Na koncipování vzdělávacího procesu a vyhodnocování stanovených cílů participují i vedoucí metodických orgánů pro první a druhý stupeň ZŠ a pro třídy ZŠS. S nimi jsou konzultována konkrétní opatření týkající se kvality výchovně vzdělávacího procesu nebo navrhovaná opatření při řešení výchovně vzdělávacích problémů jednotlivých žáků. Ředitelka s nimi dále aktuálně provádí potřebné úpravy školního vzdělávacího programu. S pedagogickou radou ředitelka projednává především zásadní pedagogické dokumenty a organizační záležitosti.

Koncepční záměry se daří z velké části naplňovat, např. v oblasti materiálních podmínek. Ředitelka provedla analýzu stavu školy a ke zjištěným nedostatkům přijala opatření.

Hospitační a kontrolní činnost vedení školy je realizována v potřebné míře a zaměřuje se zejména na sledování účinnosti vzdělávání některých problematických žáků, v menší míře pak na metodickou a didaktickou propracovanost výuky. Vedení školy pedagogům však poskytuje potřebnou zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce.

Personální podmínky jsou příznivé, pedagogický sbor je stabilní, všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklad odborné kvalifikace, oproti minulému hodnocení školy tak došlo ke zlepšení. Vzdělávání zajišťuje celkem 33 pedagogických pracovníků včetně vedení školy, čtyř asistentů pedagoga a pěti vychovatelek školní družiny. Na základě zjištění z hospitační činnosti přijala ředitelka personální opatření, dvěma pedagogům neprodloužila pracovní smlouvu.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy, pedagogové využívají odborné semináře a webináře, zejména v době pandemické situace spojené s distanční výukou byla tato forma vzdělávání velmi využívána. Vzdělávací akce se zaměřují především na metody a formy výuky žáků se SVP. Formou společného vzdělávání ve škole proběhlo přínosně školení na téma krizové komunikace s žáky.

Úspěšnou realizaci koncepčních záměrů podporují dlouhodobě rozvíjené partnerské vztahy. Škola vytváří dobré podmínky pro spolupráci se zákonnými zástupci žáků (Klub rodičů),

což má příznivý vliv na prohlubování komunitní a rodinné atmosféry ve škole a působí i jako prevence nežádoucích jevů. Součinnost s dalšími vhodnými subjekty i odborníky napomáhá realizaci vzdělávacího programu a představuje možnosti, jak efektivně reagovat na některé potíže spojené se vzděláváním žáků.

Vícezdrojové financování školy umožňuje vytvářet podmínky pro výuku, zajištění plynulého chodu školy a naplňování školních vzdělávacích programů. Průběžně je realizována obnova a inovace materiálně technického zázemí. Ve třídách je dostatečné množství didaktických pomůcek (učebnice a další výukové materiály), které jsou žákům přístupné, a mnohé byly efektivně využívány ve výuce. Vybavení moderními informačními technologiemi je na dobré úrovni, žáci mají možnost využívat dvě počítačové odborné učebny a další prostory, např. dílny, cvičnou kuchyň, keramickou dílnu, relaxační místnost, stoly na ping pong. Škola disponuje školním hřištěm i areálem se zahradou, který ale není vybaven herními prvky pro využití činnosti ŠD. S ohledem na zdravotní postižení některých žáků schází bezbariérový přístup k tělocvičně.

Školní jídelna poskytuje žákům vyváženou stravu s dostatkem ovoce a zeleniny, vede žáky ke správným návykům a zdravému životnímu stylu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem sledovaného vyučování ve třídách byla přátelská, respektující atmosféra, vzájemná důvěra a empatický přístup pedagogů k žákům. Účinnosti výuky napomáhá i specifická organizace vzdělávání – sestavování třídních kolektivů zejména tříd ZŠS tak, aby složení žáků bylo vzhledem k jejich specifickým vyvážené .

Pedagogové tříd ZŠS volili při vzdělávání vhodné metody a organizační formy výuky, které respektovaly potřeby žáků. Učitelé účelně zařazovali kombinaci frontální výuky doprovázené vysoce individualizovanou a diferencovanou prací, přičemž ve třídě zpravidla souběžně působí učitel a asistent pedagoga. Ve výuce byla patrná jejich odbornost a vzájemná souhra, která měla významný vliv na pozornost žáků, jejich aktivní zapojování do připravených a realizovaných aktivit. Žáci byli v rámci možností vhodně vedeni k sebeobsluze a k upevnování hygienických návyků, k vyjadřování svých momentálních pocitů a potřeb, k jednoduché spolupráci a ke vzájemnému respektu. Efektivitu výuky zvyšovalo využití vzdělávacích strategií vycházejících z IVP žáků. Učitelé u žáků s PAS dbali na doporučený přístup daný jejich specifiky, jako je orientace žáků v prostoru a čase, uspořádání pracovního místa apod. Respektovali potřeby žáků, jejich momentální rozpoložení a citlivým způsobem motivovali žáky k aktivitě. Názornost výuky byla vhodně podporována častým využíváním pomůcek, pedagogové využívali zásady strukturované výuky podporující jistotu a orientaci žáků. Vyučující žákům vytvářeli prostor pro vlastní vyjádření dle jejich možností, poskytovali jim dostatek času k práci. Mnohé činnosti vedly k nácviku jemné motoriky. Pedagogové průběžně žáky oceňovali za snahu i dílčí pokrok, povzbuzovali je k následné aktivitě. Výuka se přes svou náročnost a často i náhlý, proměnlivý psychický stav žáků vyznačovala pedagogickým optimismem a trpělivostí. Klidný přístup pedagogů navozoval podnětné pracovní klima. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků, v části hodin byla zařazována aktivní i pasivní relaxace. Prostor pro rozvíjení jednoduché formy sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení (návodná otázka, gesto) však nebyl vytvářen.

Většina sledované výuky ve třídách ZŠ byla velmi zdařilá. Hodiny měly promyšlenou strukturu, učitelé vycházeli z předem stanovených učebních cílů, maximálně zohledňovali možnosti a schopnosti žáků. Frontální výuka byla vhodně doplňována samostatnou prací

žáků, propojovanou s individualizovanou výukou a uplatněním případné dopomoci. Zařazováním pestrých aktivit učitelé efektivně pracovali s motivací žáků, pochvalou a povzbuzením. Při výuce byly vhodně využívány názorné a kompenzační pomůcky. Pouze ojediněle nebyla důsledně připravena obrazová opora probírané látky nebo byla v menší míře použita moderní didaktická technika. Méně často učitelky využily i práci s chybou a žáky postupnými kroky vedly ke správnému postupu a splnění úkolu. Sledovaná výuka cizího jazyka vycházela z možností žáků, vyučující využívala vhodně upravené učebnice a rozsah učiva, zaměřený na praktické znalosti a poznání reálií využitelných v běžném životě. Aktivita byla spíše na straně učitele. I přes patrnou míru postižení limitujícího schopnosti abstrakce však žáci pracovali se zaujetím a snahou. Důraz byl kladen na opakování a upevňování probíraných jevů.

Pouze ojediněle byly hodiny vedeny frontálním způsobem doplněným řízeným rozhovorem, nebo prezentací videa bez doplňujícího komentáře. Do části hodin byla začleněna pohybová aktivní nebo pasivní relaxace, která dávala žákům možnost regenerace. Nižší míra uplatňování kooperativních činností se projevovala menší sociální interakcí některých žáků a vedla k malému rozvoji jejich komunikačních kompetencí. Učitelé sice většinou využili závěr hodiny ke zhodnocení splnění cílů vzdělávání a kvality práce žáků, avšak nevedli žáky k sebereflexi a vrstevnickému hodnocení jako prostředku rozvoje osobnosti.

Zájmové vzdělávání ve ŠD vhodně navazuje na dopolední výuku v ZŠ a ZŠS, poskytuje žákům různé formy relaxace, pohybových a výtvarných aktivit.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogové ověřují úroveň dosažených znalostí, vědomostí a dovedností běžnými způsoby, především ústním a písemným zkoušením a hodnocením práce během výuky s ohledem na individuální možnosti žáků. Vzhledem ke vzdělávacím specifikům žáků není uskutečňováno v ZŠ externí testování. V rámci interního ověřování výsledků vzdělávání používají pedagogové své vlastní testy z hlavních předmětů. Záznamy z pedagogických rad a metodických orgánů dokládají, že jsou periodicky sledovány individuální pokroky a vzdělávací problémy žáků v jednotlivých předmětech. Průběžné i celkové výsledky vzdělávání žáků vykazovaly ve sledovaném období stabilní úroveň. Přestup žáků ZŠ z prvního na druhý stupeň vzdělávání probíhá bez zjevných problémů. Škola analyzuje příčiny vyšší absence u některých žáků, k nimž v ZŠ nejčastěji patří méně podnětné prostředí jejich rodin a v ZŠS souvislost s různými léčebnými terapiemi a s častým zdravotním oslabením.

Pozitivním zjištěním je skutečnost, že všichni žáci ukončující základní vzdělání byli přijati na střední školy podle svého výběru. Škola cíleně využívá jako motivační nástroj pochvalu.

Školní poradenské pracoviště (dále „ŠPP“) zajišťuje komplexní poradenské služby, které jsou zabezpečovány jednotlivými pracovníky. Výchovná poradkyně ve spolupráci s metodičkou prevence se primárně věnují předcházení a řešení výchovných problémů, realizace podpůrných opatření ve výuce spadá do pravomoci školních metodiček pro každý stupeň vzdělávání v ZŠ a pro ZŠS. Chybí však formální ukotvení kompetencí jednotlivých pracovníků ŠPP. Výuka některých žáků s vícečetným postižením je podpořena IVP, jejichž realizace je průběžně konzultována v rámci pravidelných metodických schůzek učitelů. Z jejich závěrů však není zcela zřejmé, jak jsou IVP vyhodnocovány a jaké další úpravy jsou přijímány pro zlepšení účinnosti doporučení pro vzdělávání žáků. V závěrečné fázi podpory žáků však chybí sjednocení všech dostupných poznatků a stanovených postupů. Riziko

neprospěchu žáků snižují různé formy pomoci (redukce učiva a úprava hodnocení žáka, individuální konzultace, doučování).

Škola má dobře nastavené preventivní mechanismy, které umožňují řešení vzniklých problémů již v jejich počátku. Výchovná poradkyně úzce spolupracuje se všemi pedagogy, zákonnými zástupci žáků, v případě potřeby také s orgány sociálně-právní ochrany dětí a mládeže a policií ČR, a to především v rámci řešení narůstajícího počtu neomluvených absencí. Školní metodická prevence aktivně zajišťuje standardní akce v rámci programu prevence ve spolupráci s neziskovými organizacemi, městskou policií, městskou částí apod. Na školní prostředí působí pozitivně také systematická práce s třídními kolektivy ve spolupráci s psychologkou pedagogicko-psychologické poradny a speciálním pedagogem střediska výchovné péče. Tyto služby jsou poskytovány i zákonným zástupcům problematických žáků v rámci Klubu rodičů, který slouží i jako prostor pro sdílení problémů s výchovou dětí.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2017 došlo ke změně na pozici ředitele školy. Došlo ke zlepšení personálních podmínek.

Silné stránky

- vysoká míra empatie, vstřícný a respektující přístup všech pedagogů k žákům,
- kvalifikovaný a stabilizovaný pedagogický sbor,
- individuální a diferencovaný přístup při výuce,
- kvalitní spolupráce učitelů a asistentů pedagoga,
- aktivní spolupráce pedagogů při řešení vysoké absence žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nižší míra využití didaktické techniky ve výuce,
- nízká míra kooperace žáků,
- malý prostor pro uplatňování dílčího sebehodnocení a vrstevnického hodnocení podle možností žáků ve výuce.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- ve výuce více využívat didaktickou techniku,
- podle podmínek složení třídních kolektivů zařazovat kooperaci žáků,
- s přihlédnutím k možnostem žáků rozvíjet postupně jejich sebereflexi,
- zaměřit hospitační činnost na metodickou a didaktickou propracovanost výuky,
- formálně ukotvit kompetence jednotlivých pracovníků ŠPP v plánu jeho činnosti,
- zajistit bezbariérový vstup do tělocvičny a dovybavit herními prvky školní zahradu pro činnost školní družiny.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Tolerance, Praha 9, Mochovská 570 vydaná v úplném znění, ze dne 1. 6. 2019
2. Rozhodnutí MHMP, čj. MHMP 639287/2022, Spis. Zn. S-MHMP 324274/2022 ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 19. 4. 2022, s platností od 1. 9. 2022
3. Jmenování do funkce ředitele Základní školy Tolerance, Praha 9, Mochovská 570, na dobu neurčitou s účinností od 1. 8. 2021 ze dne 14. 7. 2021
4. Školní vzdělávací program ZŠ Tolerance, základní škola, s platností od 1. 9. 2017
5. Příloha č. 1 ke školnímu vzdělávacímu programu ZŠ Tolerance, s platností od 1. 9. 2013
6. Školní vzdělávací program ZŠ Tolerance, základní škola speciální, s platností od 1. 9. 2010
7. Školní vzdělávací program pro školní družinu při ZŠ Tolerance, ze dne 1. 9. 2007
8. Školní řád s účinností od 31. 8. 2012
9. Vnitřní řád školní družiny s platností od 1. 9. 2012
10. Výroční zpráva o činnosti základní školy za školní rok 2020/2021 ze dne 10. 10. 2021
11. Rozvrh vyučovacích hodin platný k termínu inspekční činnosti
12. Školní matrika k termínu inspekční činnosti
13. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školních letech 2019/2020 až 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
14. Výběr třídních knih k termínu inspekční činnosti
15. Portfolio výchovného poradce pro školní roky k termínu inspekční činnosti
16. Minimální preventivní program platný od 24.11.2021
17. Aktuální výpis z rejstříku škol a školských zařízení vedený MŠMT
18. Vybrané výstupy z účetnictví organizace za roky 2020 a 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Jiří Wagner, v. r.

Mgr. Libor Janošek, školní inspektor

L. Janošek, v. r.

Mgr. Tomáš Šimek, školní inspektor

T. Šimek, v. r.

Bc.Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Š. Snížková, v. r.

V Praze 30. 6. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Iva Švandová,
ředitelka školy

Iva Švandová, v. r.

V Praze 25. 7. 2022